

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. P.08.1580.N

GEWESTELIJK STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR, bevoegd voor het
grondgebied van de provincie met kantoor te

eiser tot herstel,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

geboren te op
wonende te

beklaagde,

verweerder.

Tweede onderdeel

3. Het onderdeel voert schending aan van de artikelen 146, laatste lid, en 149, § 1, Stedenbouwdecreet 1999, artikel 159 Grondwet, artikel 2 Stedenbouwdecreet 1996, artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, artikel 43, § 2, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, artikel 13, sub 4.3.2 van het koninklijk besluit van 22 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, van het koninklijk besluit van 22 maart 1978 houdende vaststelling van het gewestplan artikel 2 van het ministerieel besluit van 29 december 1987 houdende de rangschikking als landschap van de vallei gevormd door en te alsmede miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten, zoals vervat in de artikelen 36, 37 en 40 Grondwet: de appelrechters oordelen onterecht dat de vordering van de eiser tot het herstel in de oorspronkelijke staat steunde op een opvatting van de ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk was zonder daarbij rekening te houden met de gewestplanbestemming, meer bepaald zonder vast te stellen dat de wederrechtelijke constructies niet van aard waren de bestemming van natuurgebied met wetenschappelijke waarde en het beschermd landschap voor de en te beletten.

4. Krachtens artikel 159 Grondwet en artikel 149, § 1, Stedenbouwdecreet 1999 heeft de rechter de bevoegdheid om de gevorderde herstelmaatregel op zijn externe en interne wettigheid te toetsen. De rechter gaat na of de herstellvordering steunt op motieven die de ruimtelijke ordening betreffen en op een opvatting van de ruimtelijke ordening die niet onredelijk is. Bovendien moet de rechter ook nagaan of de last die voor de overtreder uit het gevorderde herstel zou voortvloeien, opweegt tegen het voordeel dat hieruit voor de ruimtelijke ordening zou ontstaan.

Hieruit volgt dat ook wanneer de wederrechtelijke constructies onverenigbaar zijn met de planologische bestemming en de beschermingsvoorschriften van het gebied, de rechter, afhankelijk van de concrete omstandigheden van de zaak, kan oordelen dat een herstellvordering die op grond van die planologische bestemming

en die voorschriften alleen is gesteund, kennelijk onredelijk is en niet noodzakelijk is om de ruimtelijke ordening te vrijwaren.

5. De appelrechters verwijzen vooreerst naar het advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid waarin wordt vastgesteld dat de motivering van de herstelmaatregel enkel betrekking heeft op de chalet waarover het hof van beroep in zijn tussenarrest van 4 april 2007 reeds uitspraak heeft gedaan, en dat de vordering van de stedenbouwkundige inspecteur, zijnde de afbraak van de garage in betonplaten en de verwijdering van de afsluiting en metalen poort, vanuit ruimtelijke impact onvoldoende is gemotiveerd.

De appelrechters stellen voorts vast dat ondanks dit niet-éénsluitend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, de stedenbouwkundige inspecteur onverkort zijn herstellvordering handhaaft zonder deze te wijzigen.

Mede in de context van eisers conclusie die niet enkel betrekking heeft op de voormelde garage, afsluiting en metalen poort, leiden de appelrechters hieruit af dat de herstellvordering kennelijk onredelijk is; dat zij immers niet voldoende gemotiveerd is vanuit stedenbouwkundig oogpunt *“daar vanuit ruimtelijk impact onvoldoende is aangetoond, welke ruimtelijke impact deze constructies met name de afsluiting, de metalen poort en de garage afzonderlijk hebben op de omgeving”*.

Uit hun motivering blijkt dat de appelrechters vertrokken zijn van de vaststelling dat de garage, de afsluiting en de metalen poort gelegen zijn in natuurgebied, dat zij vervolgens de feitelijke toestand hebben onderzocht, om ten slotte op grond van de ongewijzigde formulering van de herstellvordering te oordelen dat deze met betrekking tot de constructies waarvoor zij nog rechtsmacht hadden, onvoldoende gemotiveerd was en de afbraak niet noodzakelijk is voor de ruimtelijke ordening, wel integendeel voor de verweerder *“een onredelijke last mee(brengt) die het voordeel van de ruimtelijke ordening ruim overstijgt”*.

Zij verantwoordden aldus hun beslissing naar recht.

Het onderdeel kan niet worden aangenomen.

Derde onderdeel

6. Het onderdeel voert schending aan van artikel 159 Grondwet en artikel 149, § 1, Stedenbouwdecreet 1999: de appelrechters oordelen ten onrechte dat de herstellvordering onredelijk is door te stellen dat de impact van elke wederrechtelijke constructie afzonderlijk op de omgeving niet wordt aangetoond; nochtans is het geenszins uit te sluiten dat deze constructies, hoewel afzonderlijk zonder wezenlijke ruimtelijke impact op de omgeving, samen genomen een ruimtelijke impact op de omgeving hebben en om die reden strijdig zijn met de goede ruimtelijke ordening en dienen verwijderd te worden.

7. Met "*afzonderlijk*" bedoelen de appelrechters niet de ruimtelijke impact van de garage, de afsluiting en de metalen poort op de ruimtelijke omgeving ieder afzonderlijk, maar wel de ruimtelijke impact, alleen van deze constructies, in vergelijking met de ruimtelijke impact van de chalet waarvan de stedenbouwkundig inspecteur verder bleef vorderen ondanks het tussenarrest van 4 april 2007.

Het onderdeel mist feitelijke grondslag.

Vierde onderdeel

8. Het onderdeel voert schending aan van artikel 149 Grondwet: het bestreden arrest laat in het ongewisse om welke reden de in conclusie aangevoerde omstandigheden niet als voldoende kunnen worden beschouwd.

9. Met verwijzing naar de ongewijzigde formulering van de herstellvordering van de eiser, die verder de chalet betreft alhoewel de appelrechters daarover geen verdere rechtsmacht hebben en de daaruit volgens hen gebrekkige motivering van de overblijvende herstellvordering, beantwoorden de appelrechters eisers conclusie.

Het onderdeel mist feitelijke grondslag.

Ambtshalve onderzoek van de beslissing

10. De substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen zijn in acht genomen en de beslissing is overeenkomstig de wet geweest.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiser in de kosten.

Begroot de kosten op 391,64 euro waarvan 34,49 euro verschuldigd is en 357,15 euro betaald.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, tweede kamer, samengesteld uit afdelingsvoorzitter als voorzitter, en de raadsheren

en

op de openbare rechtszitting van 17 februari 2009 uitgesproken door afdelingsvoorzitter in aanwezigheid van advocaat-generaal

met bijstand van afgevaardigd griffier

Tweede kamer
P.08.1580.N

MEMORIE

ter staving van het op 9 oktober 2008 door Mr. loco Mr.
aangetekende cassatieberoep voor en namens

de **STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR VAN HET VLAAMS GEWEST**,
bevoegd voor het grondgebied van de Provincie met kantoren ge-
vestigd te

eiser tot herstel,

Eiser tot cassatie, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr.
ger, ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te

tegen een **arrest van 24 september 2008** van de **twaalftde kamer** van het
Hof van Beroep te Antwerpen, waarbij eveneens partij waren:

1. geboren te
oo wonende te

oorspronkelijk beklagde,

2. het **OPENBAAR MINISTERIE**.

* * *

Aan de heren Eerste Voorzitter en Voorzitters, de Dames en Heren Raadsheren, leden van het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser heeft de eer zijn tegen bovengenoemd arrest aangetekende cassatieberoep als volgt te staven.

FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

Beklaagde werden vervolgd voor de Correctionele Rechtbank te Hasselt wegens instandhouding, zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning, als eigenaar van een perceel grond te in natuurgebied, van een houten chalet, een garage in betonplaten, een afsluiting in bekaertdraad en een metalen poort, van januari 2005 tot juni 2005.

Bij vonnis van 13 juni 2006 werden de feiten bewezen verklaard en werd beklagde veroordeeld tot een geldboete. Op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur dd. 18 maart 2005 werd het herstel van de plaats in de vorige toestand bevolen door verwijdering van alle wederrechtelijke constructies, onder verbeurte van een dwangsom van 125€ per dag.

Ingevolge het hoger beroep van beklagde en van het openbaar ministerie, achtte het Hof van Beroep te Antwerpen, bij arrest van 4 april 2007, de schuld van beklagde bewezen behoudens wat betreft de houten chalet, en veroordeelde hem tot een geldboete. Wat betreft de herstellvordering verklaarde het hof van beroep zich niet bevoegd om te oordelen over de houten chalet, en verzocht voor de overige punten van deze vordering (garage, afsluiting en poort) het advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, conform artikel 198bis van het Stedenbouwdecreet.

Na neerlegging van een "*niet eensluidend advies*" ter griffie van het hof van beroep, besloot dit hof, bij arrest van 24 september 2008, tot de ongegrondheid van de herstellvordering wegens kennelijke onredelijkheid.

Tegen dit arrest meent eiser volgend cassatiemiddel te kunnen aanvoeren.

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden bepalingen en algemeen rechtsbeginsel

- Artikelen 36, 37, 40, 149 en 159 van de Grondwet;
- Artikelen 146, laatste lid, en 149, §1 en 198bis van het decreet van 18 mei 1999, houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, hierna genoemd het Stedenbouwdecreet 1999;
- Artikel 2 van het op 22 oktober 1996 gecoördineerd decreet betreffende de ruimtelijke ordening;
- Artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen;
- Artikel 43, §2, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
- Artikel 13, sub 4.3.2 van het Koninklijk besluit 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen,
- Het Koninklijk besluit van 22 maart 1978 houdende vaststelling van het gewestplan (B.S. 31 maart 1978);
- Besluit van de Vlaamse regering van 16 december 2005 houdende goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid (B.S. 13 januari 2006);
- Artikel 2 van het ministerieel besluit van 29 december 1987 houdende de rangschikking als landschap van de vallei gevormd door (B.S 30 januari 1988);
- Het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten, zoals vervat in de artikelen 36, 37 en 40 Grondwet.

Bestreden beslissing

Het bestreden arrest verklaart de herstellvordering van eiser, strekkende tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand door afbraak van de garage in betonplaten, het verwijderen van de bekaertdraad en de metalen palen, en het verwijderen van de metalen poort, ongegrond en laat ze verder zonder gevolg, op volgende gronden:

"Het (hof van beroep) is nog enkel bevoegd uitspraak te doen over de herstellvordering met betrekking tot de garage in betonplaten, de afsluiting en de metalen poort gelegen in natuurgebied met wetenschappelijke waarde.

1. Ter griffie wordt op 30.01.08 een niet éénsluitend advies neergelegd van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid (afgekort HRH). Zij gaat niet akkoord met de aard van de herstellvordering van (eiser) zijnde de afbraak van de garage in betonplaten en de verwijdering van de afsluiting en metalen poort. De HRH motiveert zijn advies stellende dat deze herstelmaatregel vanuit ruimtelijk impact onvoldoende is gemotiveerd en de motivering enkel betrekking heeft op de chalet waarover het (hof van beroep) in zijn tussenarrest reeds uitspraak deed.

In het decreet van 18 mei 1999 werd in Titel I algemene bepalingen onder de rubriek 'Adviesorganen' een afdeling 4 ingelast de 'Hoge Raad voor het Herstelbeleid'. De éénsluitende adviezen met betrekking tot de verzoeken bedoeld in art. 198bis DRO zijn geen bestuursbeslissingen die kunnen worden genomen ten aanzien van een persoon d.w.z. éénzijdige beslissingen die de rechtspositie van een persoon kunnen wijzigen. Het zijn louter adviezen en de rechter behoudt zijn volledige beoordelingsbevoegdheid omtrent de gevorderde herstelmaatregel hetgeen impliceert dat de rechter de mogelijkheid heeft om de herstellvordering te beoordelen op zijn wettigheid ongeacht of de Hoge Raad een éénsluitend dan wel andersluitend advies geeft omtrent het toekennen van de herstellvordering. Derhalve dient het (hof van beroep) deze adviezen niet te toetsen aan hun wettigheid in de zin van art. 159 GW en aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Derhalve zijn deze adviezen niet bindend voor de rechter ten gronde die over de herstellvordering dient te oordelen.

2. Het (hof van beroep) daarentegen is van oordeel dat deze adviezen die door de Hoge Raad voor het Herstelbeleid op grond van art. 198bis DRO werden ingewonnen wel bindend zijn voor de herstellvorderende overheid, in casu (eiser) in die zin dat de herstellvordering zoals ze is geformuleerd niet kan worden ingewilligd als het advies van de Hoge Raad niet éénsluitend is. Deze herstellvordering kan immers maar ingewilligd worden op grond van art. 198bis DRO als het advies éénsluitend is.

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 28.02.08 kan enkel worden afgeleid dat als wordt aangenomen dat een niet éénsluidend advies niet bindend is voor de herstellvorderende overheid, deze overgangsbepaling in art. 198bis DRO niet strijdig is met het gelijkheidsbeginsel.

Hieruit kan zeker niet worden afgeleid dat het advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid op grond van art. 198bis DRO niet bindend zou zijn voor de herstellvorderende overheid.

3. Het (hof van beroep) stelt vast dat ondanks het niet éénsluidend advies (eiser) onverkort zijn herstellvordering handhaaft zonder deze te wijzigen.

Het Hof stelt vast dat deze herstellvordering kennelijk onredelijk is.

Zij is immers niet voldoende gemotiveerd vanuit stedenbouwkundig oogpunt nu vanuit ruimtelijk impact onvoldoende is aangetoond, welke ruimtelijke impact deze constructies met name de afsluiting, de metalen poort en de garage afzonderlijk hebben op de omgeving.

Een andere herstelmaatregel, hoewel dus niet eens in overweging genomen en/of afgewogen, is mogelijk en lijkt meer aangewezen gelet op de aard van de overtreding, de ligging van de constructies en de beperkte omvang en aantasting van de goede ruimtelijke ordening.

De herstellvordering zoals nu gesteld met name de afbraak van de garage, metalen poort en afsluiting brengt voor beklagde een onredelijke last mee die het voordeel van de ruimtelijke ordening ruim overstijgt" (arrest pp. 6-8).

Grieven

Eerste onderdeel

1. Artikel 149, §1, eerste lid, van het Stedenbouwdecreet 1999 bepaalt: "Naast de straf kan de rechtbank bevelen de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken, en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren en/of een geldsom te betalen gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen. Dit gebeurt op

vordering van de stedenbouwkundig inspecteur of van het college van burgemeester en schepenen op wier grondgebied de werken, handelingen of wijzigingen, bedoeld in artikel 146, werden uitgevoerd. Indien deze inbreuken dateren van (...) is voorafgaand een eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid vereist".

Artikel 198bis van het Stedenbouwdecreet 1999 bepaalt: *"De bepalingen met betrekking tot het eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid zoals bedoeld in artikel 149, § 1, en artikel 153, treden pas in werking nadat de Hoge Raad voor het Herstelbeleid is opgericht en het huishoudelijk reglement is goedgekeurd. De rechter kan ingediende vorderingen voor inbreuken die dateren van vóór (...) maar die nog niet voor eensluidend advies werden voorgelegd aan de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, alsnog voorleggen voor eensluidend advies aan de Hoge Raad voor het Herstelbeleid".*

2. Uit de artikelen 149, §1 en 198bis van het Stedenbouwdecreet 1999, zoals die moeten gelezen worden **na de arresten van het Grondwettelijk Hof van 19 januari 2005 (nr.   en 7 maart 2007 (nr.** blijkt dat voor herstellvorderingen **ingediend vanaf 16 december 2005**, datum van goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid bij Besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2005. (B.S. 13 januari 2006), een voorafgaand eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid **vereist is**, terwijl voor de **hiervóór** ingediende herstellvorderingen de rechter de **mogelijkheid heeft om ze "alsnog (voor te leggen) voor eensluidend advies aan de Hoge Raad voor het Herstelbeleid"**.

Het artikel 198bis geldt als **overgangsbepaling** voor de herstellvordering die door het bevoegde bestuur werd ingediend nog vooraleer de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, bij gebrek aan oprichting en goedkeuring van zijn huishoudelijk reglement, advies kon verlenen.

Bijgevolg wordt in dit geval het voorafgaand onderzoek naar de opportuniteit van deze vordering geacht geheel door het vorderende bestuur te zijn gevoerd, en is een eensluidend advies van de Hoge Raad niet meer vereist.

De omstandigheid dat de vordering reeds aanhangig is zonder eensluitend advies van de Hoge Raad, houdt in dat de herstellvorderende overheid evenmin verplicht is het vrijwillig door de rechter gevraagde advies te volgen.

3. Het bestreden arrest, dat uitspraak doet nadat bij tussenarrest van 4 april 2007 de herstellvordering van elser dd. 18 maart 2005 in herstel van de oorspronkelijke toestand, overeenkomstig artikel 198bis van het Stedenbouwdecreet, voor *"eensluitend advies"* aan de Hoge Raad voor het Herstelbeleid werd voorgelegd, en nadat de Hoge Raad voor het Herstelbeleid op 30 januari 2008 een *"niet eensluitend advies"* ter griffie neerlegde, oordeelt evenwel dat het ingewonnen advies, hoewel niet bindend voor de rechter, wel **bindend is voor eiser**, *"in die zin dat de herstellvordering zoals ze is geformuleerd niet kan worden ingewilligd als het advies van (de Hoge Raad voor het Herstelbeleid) niet éénsluitend is"*.

Na te hebben vastgesteld dat eiser *"ondanks het niet eensluitend advies"* zijn herstellvordering handhaaft, stelt het hof van beroep vast dat deze herstellvordering *"kennelijk onredelijk"* is op grond van de redenen die ook het niet eensluitend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid staaften, m.n. het niet voldoende gemotiveerd zijn van de herstelmaatregel *"vanuit ruimtelijk impact"*.

In zoverre het bestreden arrest, door aldus in identieke bewoordingen als het niet eensluitend advies, tot kennelijke onredelijkheid te besluiten, toepassing maakt van de regel die het voordien weerhield, m.n. dat wanneer, zoals te dezen, het op grond van artikel 198bis van het Stedenbouwdecreet 1999 ingewonnen advies niet eensluitend is, de herstellvordering zoals ze is geformuleerd *"niet kan worden ingewilligd"*, miskent het de artikelen 149, §1 en 198bis van het Stedenbouwdecreet 1999, en het besluit van de Vlaamse regering van 16 december 2005 houdende goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid.

Het bestreden arrest berust minstens op een dubbelzinnige redengeving voor zover deze niet toelaat na te gaan of de rechters de kennelijke onredelijkheid van de herstellvordering weerhouden op grond van een eigen beoordeling van de motivering van de herstellvordering vanuit stedenbouwkundig oogpunt, uitlegging op grond waarvan het arrest, onder voorbehoud van de grieven

aangevoerd in de overige onderdelen, naar recht zou verantwoord zijn, dan wel omdat het niet-eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid bindend is voor eiser als herstellvorderende overheid, de herstellvordering niet kan ingewilligd worden bij niet-eensluidend advies, en eiser zijn herstellvordering onverkort handhaafde zonder deze te wijzigen, uitlegging op grond waarvan het arrest, om de hiervoor toegelichte redenen, die hier als herhaald dienen te worden beschouwd, niet naar recht zou verantwoord zijn (schending van de artikelen 149, §1 en 198bis van het Stedenbouwdecreet 1999, en het besluit van de Vlaamse regering van 16 december 2005 houdende goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid), en is het derhalve niet regelmatig met redenen omkleed (schending van artikel 149 van de Grondwet).

Tweede onderdeel

4. In zoverre de bestreden beslissing aldus dient te worden gelezen dat ze niet gesteund is op het onwettig weerhouden bindend karakter voor eiser van het op grond van artikel 198bis, van het Stedenbouwdecreet 1999 verleende advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, *quod non*, is de beslissing evenmin naar recht verantwoord.

5. Sinds het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. van 19 januari 2005 bepaalt artikel 149, § 1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999: *"Naast de straf kan de rechtbank bevelen de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken, en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren en/of een geldsom te betalen gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen. Dit gebeurt op de vordering van de stedenbouwkundig inspecteur of van het college van burgemeester en schepenen op wier grondgebied de werken, handelingen of wijzigingen, bedoeld in artikel 146, werden uitgevoerd. Indien deze inbreuken dateren van [...] is voorafgaand een eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid vereist."*

Sinds voormeld arrest bepaalt artikel 149, § 1, derde lid, Stedenbouwdecreet 1999: *"Voor de misdrijven waarvan de eigenaar kan aantonen dat ze werden gepleegd [...], kan in principe steeds het middel van de meerwaarde worden aangewend, tenzij in één van de volgende gevallen:*

- 1 ° bij het niet-naleven van een bevel tot staking;
- 2° indien het misdrijf onaanvaardbare stedenbouwkundige hinder veroorzaakt voor de omwonenden;
- 3° indien het misdrijf een zwaarwichtige en onherstelbare inbreuk vormt op de essentiële stedenbouwkundige voorschriften inzake de bestemming krachtens het ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg."

De vernietiging van de woorden "voor 1 mei 2000" door het Grondwettelijk Hof sluit elke bijzondere regeling voor de misdrijven die voor deze datum werden gepleegd, uit. De regeling geldt bijgevolg voor alle misdrijven.

Uit de woorden "*kan in principe*" in de aanhef van artikel 149, § 1, derde lid, Stedenbouwdecreet 1999 blijkt dat ook een andere herstelmaatregel dan de meerwaarde kan worden gevraagd.

6. Voormelde bepalingen geven aan het bestuur de bevoegdheid om een herstelbeleid te voeren: het bestuur beslist of het al dan niet een herstelmaatregel zal vorderen; indien het beslist een herstelmaatregel te vorderen, beschikt het over de keuze tussen drie mogelijke herstelmaatregelen binnen de grenzen en de modaliteiten die nader bij artikel 149 Stedenbouwdecreet 1999 zijn bepaald.

Deze wettelijk bepaalde keuzemogelijkheid houdt een appreciatie- en beleidsbevoegdheid in voor het bestuur die de rechter krachtens het beginsel van de scheiding der machten, zoals vervat in de artikelen 36, 37 en 40 Grondwet, niet heeft.

Enkel moet de rechter krachtens artikel 159 Grondwet nagaan of de beslissing van de stedenbouwkundig inspecteur om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op de goede ruimtelijke ordening is genomen. Hij moet de vordering die steunt op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, zonder gevolg laten.

7. Wanneer de wettigheid van de vordering tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand wordt aangevochten, gaat de rechter bovendien in het bijzonder na of deze vordering niet kennelijk onredelijk is.

Hij kan niet zelf de redelijke herstelmaatregel bepalen, maar enkel oordelen of het bestuur in redelijkheid is kunnen komen tot de beslissing een bepaalde wijze van herstel te vorderen. Het begrip "*kennelijke onredelijkheid*" wijst op de wijze waarop de rechter de bestuurlijke beslissing op zijn redelijkheid beoordeelt, namelijk met de terughoudendheid die de discretionaire macht van het bestuur vereist.

De rechter moet afwegen of geen andere herstelmaatregel noodzakelijk is, dit onder meer op grond van de aard van de overtreding, de omvang en de aantasting van de goede ruimtelijke ordening en het voordeel dat voor de ruimtelijke ordening ontstaat door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand tegenover de last die daaruit voor de overtreder voortvloeit.

8. De rechter dient in feite te beoordelen of, gelet op de gegevens van de zaak, het bestuur zijn vordering heeft afgewogen aan de hand van werkelijk bestaande feiten waarvan het zich een duidelijke voorstelling heeft kunnen vormen en die van zulke aard zijn dat zij de gevorderde maatregel naar recht en redelijkheid kunnen verantwoorden.

De rechter dient aldus ook rekening te houden met de ter verantwoording van de herstellvordering aangevoerde **planologische bestemming** van het gebied waarin de wederrechtelijke constructies gelegen zijn, zoals het **gewestplan**, waarvan de voorschriften, overeenkomstig artikel 2 van het op 22 oktober 1996 gecoördineerd decreet betreffende de ruimtelijke ordening, bindende kracht hebben, en zoals een **beschermingsbesluit** tot rangschikking als landschap, genomen op grond van artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, en dat overeenkomstig artikel 43, §2, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg ook na opheffing van de wet van 7 augustus 1931, zijn rechtskracht behoudt.

De keuze voor de vordering van het herstel van de plaats in de vorige staat kan dan ook afdoende worden gemotiveerd met de **juridische overweging** dat een bepaald gebied volgens het gewestplan de ene of de andere bestemming heeft en/of volgens een beschermingsbesluit om redenen van nationaal belang in historisch, esthetisch of wetenschappelijk opzicht als landschap moet behouden worden, en de **feitelijke overweging** dat welom-

schreven werken met die bestemming strijdig zijn. Een stedenbouwvergunning kan overigens eveneens alleen reeds op grond van de gegeven planologische bestemming worden geweigerd, zodat niet uit te sluiten is dat ook de herstellvordering alleen op gronden die ontleend zijn aan de gewestplanbestemming en/of de bescherming van het betrokken landschap, wordt gemotiveerd.

9. Het Hof van Cassatie kan nagaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

10. Uit de vaststellingen van het bestreden arrest en het tussenarrest van 4 april 2007, blijkt

- dat verweerder bij tussenarrest van 4 april 2007 veroordeeld werd wegens instandhouding van een garage in betonplaten, een afsluiting in bekaertdraad en een metalen poort, zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het college van burgemeester en schepenen;
- dat de wederrechtelijke constructies gelegen zijn in een natuurgebied met **wetenschappelijke waarde**, tevens vogelrichtlijngebied, volgens het gewestplan **goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 22 maart 1978**, zijnde een ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 146, laatste lid, van het Stedenbouwdecreet;
- dat de herstellvordering van eiser dd. 18 maart 2005 strekt tot afbraak van de garage in betonplaten, het verwijderen van de bekaertdraad en de metalen palen, en het verwijderen van de metalen poort.

Uit het tussenarrest van 4 april 2007, waarin uitdrukkelijk wordt gewezen op de omstandigheid *"(dat) in de notariële akte van aankoop van beklagde [28 april 1993: arrest p. 2, zesde alinea] uitdrukkelijk vermeld staat dat het onroerend goed het voorwerp uitmaakt van een K.B. tot rangschikking van een beschermd landschap"* (arrest 4 april 2007, p. 6, derde alinea), en uit de motivering van eisers herstellvordering (beroepsbesluiten eiser, gedateerd 5 maart 2008, p. 2, bovenaan, p. 3, onderaan en p. 4, tweede alinea), blijkt bovendien dat de wederrechtelijke constructies gelegen zijn in het bij ministerieel besluit van 29 december 1987 **beschermd landschap van de vallei gevormd voor** (B.S. 30 januari 1988).

11. Naar luid van artikel 13, sub 4.3.2 van het Koninklijk besluit 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-

gewestplannen en gewestplannen zijn "de natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurresevaten, de gebieden die in hun staat bewaard moeten worden wegens hun wetenschappelijke of pedagogische waarde (en zijn) in deze gebieden enkel de handelingen en werken toegestaan, welke nodig zijn voor de actieve of passieve bescherming van het gebied".

Naar luid van artikel 2, A, van het ministerieel besluit van 29 december 1987 houdende de rangschikking als landschap van de vallei gevormd door is, onverminderd bestaande wetten en reglementen, o.m. **verboden**: 1) het oprichten van een gebouw of een constructie zonder landbouwfunctie of het plaatsen van een inrichting, zelfs uit niet duurzame materialen, die in de grond is ingebouwd, aan de grond is bevestigd of op de grond steun vindt ten behoeve van de stabiliteit en bestemd is om er ter plaatse te blijven staan, ook al kan zij uit elkaar genomen worden; 2) het verbouwen of heropbouwen van bestaande constructies, derwijze dat het volume ervan toeneemt, dat het uitwendig aspect ervan wordt gewijzigd.

Naar luid van artikel 2, B, van hetzelfde ministerieel besluit van 29 december 1987, is, onverminderd bestaande wetten en reglementen, o.m. **verboden**, behoudens voorafgaande en schriftelijke toestemming vanwege de minister of zijn gemachtigde, 1) het oprichten van een gebouw of een constructie met landbouw-en/of natuurbeheersfunctie; 2) het aanbrengen van levende en dode afsluitingen, waarbij het herstellen of vernieuwen van de bestaande afsluitingen toegelaten is voor landbouw-, natuurbeheer- en landschappelijke doeleinden; 3) het plaatsen van bovengrondse leidingen, en palen en bakens.

12. **Eiser verantwoordde zijn herstellvordering** in afbraak op grond van de aard en het uitzicht van de wederrechtelijke constructies, en de planologische bestemming van het gebied volgens het gewestplan en het beschermd landschap

Eiser voerde inzonderheid in conclusie voor de appelrechters aan:

"De herstellvordering is voldoende op 3 gronden gemotiveerd en bovendien ingegeven om redenen van goede ruimtelijke ordening.

De constructies werden zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning opgericht In natuurgebied met wetenschappelijke waarde en in het beschermd landschap voor de

Uit het informatief gedeelte, van het gemeentelijke ruimtelijk structuurplan (p.67) blijkt dat de belangrijkste natuurwaarden zich ter hoogte van de beekvalleien situeren zijnde

De vordering tot herstel in de vorige staat wordt verantwoord door de aard van het misdrijf, wanneer dit bestaat uit het instandhouden van een gebouw in een groene zone. (Cass. 6.09.2000, www.cass.be

- 1. De constructies dragen niet bij tot het realiseren van de bestemming van het gebied, zijnde het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijk milieu. Zij vormen een ernstige bedreiging voor de natuurlijke omgeving.*
- 2. De garage is ter plaatse storend zowel vanuit stedenbouwkundig als esthetisch oogpunt onder meer door de gebruikte materialen (afdekking in eternieten golfplaten en betonplaten)*
- 3. De constructies kunnen niet vergund worden en ter plaatse niet gedoogd worden.*

De percelen waarop de inbreuken werden gepleegd zijn gerangschikt als landschap om reden van de natuurwetenschappelijke, de esthetische en de cultuurhistorische waarde. Bijkomend dient aangehaald te worden dat het MB d.d.29.12.1987 houdende rangschikking als landschap een bijkomend verbod oplegt inzake bouwen, verbouwen en plaatsen van omheiningen.

Het behoort de feitenrechter niet de opportuniteit van het beleid van de overheid te beoordelen.

Het begrip goede plaatselijke ordening is door het bestuur in te vullen.

In casu is de herstellvordering bovendien complementair met het uitdovingsbeleid van de gemeente dewelke wenst de weekendverblijven weg te krijgen

Deze omstandigheden kunnen echter op zich een herstellvordering in afbraak voldoende verantwoorden nu zij met zich brengen dat de goede plaatselijke ruimtelijke ordening, die immers in de eerste plaats door de gewestplanbestemming en desgevallend bijkomende beschermingsbesluiten, zoals te dezen de bescherming als landschap, wordt bepaald, zich verzet tegen het bestaan en het behoud van dergelijke constructies.

Het bestuur dat in dergelijke omstandigheden de afbraak van de wederrechtelijke constructies nastreeft, en daarbij ook wijst op de aard en het uitzicht van de constructies, handelt geenszins "kennelijk onredelijk", om de enkele reden dat niet voor elk van de wederrechtelijke constructies afzonderlijk, zou zijn aangetoond wat "de impact is op de omgeving".

De "impact op de omgeving" van de wederrechtelijke constructies, in zoverre het bestreden arrest hiermee de impact bedoelt op de bestaande feitelijke plaatselijke omgevingstoestand, kan bovendien niet zondermeer tot kennelijke onredelijkheid van de gevorderde afbraak van de constructies doen besluiten, nu de goede ruimtelijke ordening mede wordt bepaald door de bestemming volgens gewestplan, die geen loutere bevestiging is van een bestaande toestand, maar een instrument vormt om de ruimtelijke ordening voor de toekomst vast te stellen. De toetsing aan een bestaande feitelijke plaatselijke omgevingstoestand, zonder in aanmerkingneming van de in het gewestplan beoogde toestand, kan dan ook in ieder geval niet tot kennelijke onredelijkheid van een herstellvordering in afbraak doen besluiten.

Het bestreden arrest kon te dezen dan ook niet wettig, gelet op de planologische bestemming van het gebied volgens het genoemde gewestplan en het genoemde beschermingsbesluit, en de verantwoording, door eiser, van zijn herstellvordering op deze planologische gronden, tot kennelijke onredelijkheid van het gevorderde herstel van de plaatselijke toestand door afbraak van de wederrechtelijke constructies besluiten, op de gronden die het bevat nopens het "niet voldoende gemotiveerd" zijn van de herstellvordering wat betreft de ruimtelijke impact op de omgeving (schending van artikel 159 van de Grondwet, artikelen 146, laatste lid, en 149, § 1, van het Stedenbouwdecreet 1999, artikel 2 van het op 22 oktober 1996 gecoördineerd decreet betreffende de ruimtelijke ordening, artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, artikel 43, §2, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, artikel 13, sub 4.3.2 van het Ko-

ninklijk besluit 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, het Koninklijk besluit van 22 maart 1978 houdende vaststelling van het gewestplan artikel 2 van het ministerieel besluit van 29 december 1987 houdende de rangschikking als landschap van de vallei gevormd door te en van het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten, zoals vervat in de artikelen 36, 37 en 40 van de Grondwet evenals van voornoemde Grondwetsbepalingen).

Nu het bestreden arrest, na vooreerst het bestaan van een vanuit stedenbouwkundig oogpunt niet voldoende gemotiveerde herstellvordering te hebben aangenomen, oordeelt dat een andere herstelmaatregel meer aangewezen lijkt en de herstellvordering "zoals nu gesteld", als een onredelijke last voor beklagde beschouwt, lieten deze beschouwingen, die mede het gevolg zijn van de weerhouden onvoldoende motivering, de appelrechters evenmin toe de kennelijke onredelijkheid van de herstellvordering aan te nemen (schending van dezelfde bepalingen en algemeen rechtsbeginsel).

Alleszins laat de enkele vaststelling dat een andere herstelmaatregel "meer aangewezen lijkt", niet toe de herstellvordering in herstel van de oorspronkelijke toestand te verwerpen, nu de rechter, gelet op de scheiding der machten, de opportuniteit van de gevorderde herstelmaatregel niet mag beoordelen en enkel bij kennelijke onredelijkheid de gevorderde herstelmaatregel kan verwerpen (schending van artikel 159 van de Grondwet, artikel 149, § 1, van het Stedenbouwdecreet 1999, en het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten, zoals vervat in de artikelen 36, 37 en 40 van de Grondwet evenals van voornoemde Grondwetsbepalingen).

Derde onderdeel

De rechter kan, om de redenen en binnen de grenzen toegelicht in het eerste onderdeel en hier uitdrukkelijk hernomen, nagaan of de vordering tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand niet kennelijk onredelijk is.

Zelfs indien het bestreden arrest, ondanks de grieven aangevoerd in het tweede onderdeel en ondanks de gegeven planologische toestand zoals

weergegeven in het tweede onderdeel en hier hernomen, niettemin kon vereisen dat eiser "voldoende" de "ruimtelijke impact" diende aan te tonen van de wederrechtelijke constructies "op de omgeving", *quod non*, dan nog is de beslissing niet naar recht verantwoord, nu hierbij geenszins als voorwaarde kan worden gesteld dat de impact van elke wederrechtelijke constructie "afzonderlijk" "op de omgeving" wordt aangetoond.

Het is geenszins uit te sluiten dat de wederrechtelijke constructies, hoewel afzonderlijk zonder wezenlijke "ruimtelijke impact" op de omgeving, samen genomen een ruimtelijke impact op de omgeving hebben, en om die reden strijdig zijn met de goede ruimtelijke ordening en dienen verwijderd te worden.

Door derhalve de kennelijke onredelijkheid van eisers herstellvordering in afbraak te weerhouden, omdat deze vordering "niet voldoende" gemotiveerd is "vanuit stedenbouwkundig oogpunt", en inzonderheid omdat "vanuit ruimtelijke impact onvoldoende is aangetoond welke ruimtelijke impact deze constructies met name de afsluiting, de metalen poort en de garage afzonderlijk hebben op de omgeving" (onderlijning door ondergetekende), miskent het bestreden arrest artikel 159 van de Grondwet en artikel 149, § 1, van het Stedenbouwdecreet 1999.

Vierde onderdeel

Zelfs indien het bestreden arrest, ondanks de grieven aangevoerd in het tweede en het derde onderdeel, en ondanks de gegeven planologische toestand zoals weergegeven in het tweede onderdeel en hier uitdrukkelijk hernomen, niettemin kon vereisen dat eiser ook "voldoende" de "ruimtelijke impact" diende aan te tonen van de wederrechtelijke constructies afzonderlijk "op de omgeving", *quod non*, dan nog is de beslissing alleszins niet regelmatig met redenen omkleed.

Eiser staaft zijn herstellvordering in conclusie op de gronden weergegeven in het tweede onderdeel, die hier als uitdrukkelijk hernomen dienen te worden aangezien (beroepsbesluiten eiser, neergelegd ter zitting van 21 mei 2008, pp. 3-4).

Hieruit blijkt dat eiser, rekening houdende met de gewestplanbestemming natuurgebied met wetenschappelijke waarde en de bescherming als landschap, benadrukte

- dat de wederrechtelijke constructies een ernstige bedreiging vormen voor de natuurlijke omgeving, en niet bijdragen tot het realiseren van de bestemming van het gebied, zijnde het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijk milieu;
- dat de garage ter plaatse storend is zowel vanuit stedenbouwkundig als esthetisch oogpunt onder meer door de gebruikte materialen (afdekking in eternieten golfplaten en betonplaten);
- dat de herstellvordering complementair is aan het uitdovingsbeleid van de gemeente die de weekendverblijven wil wegekrijgen uit de valleien, met inbegrip van de aanverwante accommodaties zoals garages, omheining, toegangspoorten.

Door ondanks deze concrete door eiser aangevoerde ruimtelijke impact van de wederrechtelijke constructies, gelet op hun aard en uitzicht in de gegeven planologische context, niettemin te oordelen dat de ruimtelijke impact van de constructies op de omgeving "onvoldoende is aangetoond", laat het bestreden arrest in het ongewisse om welke reden de in conclusie aangevoerde omstandigheden niet als voldoende kunnen worden beschouwd, en is de beslissing derhalve niet regelmatig met redenen omkleed (schending van artikel 149 van de gecoördineerde Grondwet).

TOELICHTING

1. Het eerste onderdeel verwijt het bestreden arrest te hebben geoordeeld dat de herstellvordering "zoals ze is geformuleerd", niet kan worden ingewilligd wanneer het op grond van artikel 198bis van het Stedenbouwdecreet 1999 verleende advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, niet eensluidend is.

Zoals bevestigd door Uw Hof bij arrest van 17 juni 2008 (A.R. nr. www.juridat.be), is de herstellvorderende overheid geenszins verplicht het vrijwillig door de rechter gevraagde advies te volgen (en is dit advies evenmin bindend voor de rechter: in dezelfde zin: Cass. 23 september 2008, A.R. nr. www.juridat.be).

Nu het bestreden arrest ook vaststelt dat eiser, "*ondanks het niet eensluidend advies onverkort zijn herstellvordering handhaaft zonder deze te wijzigen*", en vervolgens in de bewoordingen van het advies besluit tot onvoldoende motivering "*vanuit ruimtelijke impact*", waaruit het dan tot kennelijke onredelijkheid besluit, steunt het kennelijk op het beweerdelijk verbindend karakter van het advies voor het bestuur. Minstens bevat de redengeving van het arrest de dubbelzinnigheid omschreven in het onderdeel (zie Cass. 15 februari 2002, www.juridat.be; Cass. 27 juni 1997, Arr. Cass.

2. Het tweede onderdeel, in ondergeschikte orde aangevoerd, verwijt het bestreden arrest de kennelijke onredelijkheid van het gevorderde herstel door afbraak te hebben weerhouden omdat de ruimtelijke impact van de constructies afzonderlijk op de omgeving onvoldoende is aangetoond.

Het bestreden arrest weerhoudt vervolgens weliswaar ook de omstandigheid dat een andere herstelmaatregel "*meer aangewezen (lijkt)*" en dat de herstellvordering "*zoals nu gesteld*" een "*onredelijke last*" voor beklagde betekent, doch deze overwegingen zijn mede het gevolg van de weerhouden "*onvoldoende motivering*" van de herstelmaatregel waarop de rechters hun oordeel van de aantasting van de goede ruimtelijke ordening hebben gesteund, zodat zij niet als een afzonderlijke verantwoording van de beslissing kunnen weerhouden worden.

2.1. De omvang en draagwijdte van de beoordelingsbevoegdheid van de rechter bij de toetsing van de kennelijke onredelijkheid van een gevorderd herstel in de oorspronkelijke toestand wordt omstandig beschreven in de rechtspraak van Uw Hof (zie Cass. 23 september 2008, A.R. nr. www.juridat.be; Cass. 18 maart 2008, A.R. www.juridat.be; zie ook inzake de controle door Uw Hof op de wettigheid van dergelijke beslissing: Cass. 12 december 2006, A.R. nr. www.juridat.be; Cass. 26 april 2005, A.R. nr. www.juridat.be).

2.2. De beoordeling van de herstellvordering kan niet louter gebeuren op grond van de bestaande feitelijke toestand, maar moet eveneens de in de herstellvordering ingeroepen bestaande planologische bestemming van het gebied waarin de constructie gelegen is, in aanmerking nemen (Cf. VANSANT, P., "De herstelmaatregelen", in Zakboekje Ruimtelijke Ordening 2008, Mechelen, Kluwer, 2008, (638), 657; BLOEMEN, H., "De Hoge Raad

voor het Herstelbeleid vanuit het perspectief van de administratie", T.M.R. 2006, (406), 421).

Kenmerkend voor een planologische bestemming, en inzonderheid een gewestplan, is dat het geen loutere bevestiging is van bestaande toestanden, maar een instrument vormt om de ruimtelijke ordening voor de toekomst vast te stellen (zie o.m. R.v.St. 15 februari 2007, nr. www.raadvst-consetat.be; R.v.St. 28 januari 1999, nr. 78.448, www.raadvst-consetat.be; R.v.St. 9 juni 1997, nr. www.raadvst-consetat.be).

Dit liet Uw Hof dan ook toe in zijn arrest van 25 januari 2005 te oordelen dat de omstandigheid dat een gebied dat volgens het gewestplan voorbestemd is voor bosgebied, voorheen effectief bebost was of niet, niet belet dat door een overtreding van dit gewestplan afbreuk wordt gedaan aan de bestemming van dat gebied, zodat het bestreden arrest niet wettig tot kennelijke onredelijkheid van de herstellvordering kon besluiten omdat niet is aangetoond dat de gronden waarop de bouwwerken werden aangebracht, voordien effectief bebost waren (Cass. 25 januari 2005, A.R. nr. www.juridat.be).

Het belang van de planologische bestemming bij de beoordeling van de kennelijke onredelijkheid wordt bevestigd door het arrest van Uw Hof van 4 december 2001 (A.R. nr. www.juridat.be) met conclusie van www.juridat.be, waarin Uw Hof overwoog dat de keuze voor de vordering van het herstel van de plaats in de vorige staat afdoende kan worden gemotiveerd met de juridische overweging dat een bepaald gebied als agrarisch gebied is bestemd en de feitelijke overweging dat welomschreven werken met die bestemming strijdig zijn (zie ook Cass. 6 september 2000, www.juridat.be: de herstellvordering in herstel van de oorspronkelijke toestand kan verantwoord worden door de aard van het gepleegde misdrijf, inzonderheid het behoud van een gebouw in een groene zone).

In zijn arrest van 17 oktober 2006 (A.R. www.juridat.be) bevestigde Uw Hof dat de herstellvordering, gestoeld op de instandhouding van wederrechtelijk uitgevoerde werken gelegen in voorlopig of definitief beschermde stads- en dorpsgezichten of landschappen, alleen kan

gemotiveerd worden op gronden die ontleend zijn aan de bescherming van het betrokken stads- of dorpsgezicht.

Wanneer de vergunningverlenende overheid een stedenbouwvergunning kan weigeren alleen reeds op grond van de strijdigheid van de voorgenomen constructies met de gewestplanbestemming of een beschermingsbesluit als landschap, is het geëenzins uit te sluiten dat ook de herstellvordering alleen op gronden die ontleend zijn aan de bestemming en de bescherming, wordt gemotiveerd (cf. Cass. 17 oktober 2006, A.R. redengeving).

2.3. Het bestreden arrest neemt geen genoegen met de te dezen door de stedenbouwkundig inspecteur ter staving van de vordering in herstel van de oorspronkelijke toestand aangevoerde onverenigbaarheid met de planologische bestemming (natuurgebied met wetenschappelijke waarde volgens gewestplan, en beschermd landschap: zie het door eiser onder stuk 5 van zijn inventaris aan de appelrechters overgelegd ministerieel besluit houdende rangschikking als landschap dd. 29 december 1987) van de wederrechtelijke constructies omwille van hun aard en uitzicht.

Het acht deze motivering "onvoldoende", omdat (ook) voor elke constructie afzonderlijk "voldoende" de ruimtelijke impact op de omgeving moet gemotiveerd worden.

Door aldus de goede ruimtelijke ordening te beoordelen louter in functie van "de impact" van de constructies op de (bestaande) omgeving, zonder de planologische bestemming en de bijzondere bescherming voortvloeiend uit de bescherming als landschap, in aanmerking te nemen, die nochtans op zich het herstel kunnen verantwoorden, kon het arrest niet wettig besluiten tot kennelijke onredelijkheid van het gevorderde herstel (tweede onderdeel).

Alleszins bestaat geen verantwoording voor de door het bestreden arrest vereiste motivering van ruimtelijke impact van elke wederrechtelijke constructie "afzonderlijk", nu ook de impact van het geheel van de constructies op de omgeving, het herstel kan verantwoorden (derde onderdeel).

Bovendien voerde eiser in conclusie de concrete omstandigheden aan waarom de wederrechtelijke constructies, door hun aard en uitzicht, on-

verenigbaar zijn met de gewestplanbestemming, zodat de "ruimtelijke impact" ervan werd gestaafd. Het arrest kon zich dan ook niet beperken tot de enkele overweging dat deze impact "onvoldoende" is aangetoond, zonder te kennen te geven waarom de concrete omstandigheden zoals door eiser aangevoerd, niet een afdoende verantwoording kunnen opleveren (art. 149 Gw.) (vierde onderdeel).

BIJ DEZE BESCHOUWINGEN,

Besluit voor eiser, ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, dat het U behage, Hooggeachte Dames en Heren, de bestreden beslissing m.b.t. de herstellvordering te vernietigen, de zaak en de partijen te verwijzen naar één ander hof van beroep, kosten als naar recht.

Brussel, 26 december 2008